

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/333/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

408/2012. (XII. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ (a továbbiakban: panaszos) 2012. április 30-án előterjesztett **panaszát** a 2012. december 19-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – BRFK Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2012. április 30-án postai úton terjesztette elő panaszát egy a 2012. április 22-én Budapesten, egyik kerületében, B. utca 1. szám előtti téren foganatosított igazoltatás miatt.

I.

A panaszos előadta, hogy 2012. április 22-én körülbelül 15 óra 30 perckor öt és pár barátját a fenti helyszínen igazoltatták. A panaszos ezen időpontban az önkormányzat által szervezett, gróf Tisza István miniszterelnök bronzszobrának felállítására tartott.

A panaszos igazoltatásánál három rendőr (azonosító számaikat a panaszos megadta) volt jelen, illetve a panaszostól kb. 15 méterre tartózkodott a „helyszínvezető” rendőr, aki nem vett részt közvetlenül az intézkedésben.

A panaszost igazoltató rendőr nem mutatkozott be – nevét, rendfokozatát nem közölte, illetve köszönéskor nem tisztelgett. Miután a panaszos szóvá tett ezt, még akkor sem volt hajlandó

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

erre. Felszólította a panaszost, hogy igazolja magát, de a rendőr nem közölte az igazoltatás okát. Miután a panaszos jelezte ezzel kapcsolatos sérelmét, a rendőr a harmadik felszólításra azt közölte, hogy az igazoltatás oka „fokozott ellenőrzés”. A panaszos megkérdezte, hogy mi indokolja a fokozott ellenőrzést, amire nem tudott válaszolni a rendőr.

A panaszos jelezte továbbá, hogy megkülönböztetést vélt felfedezni az igazoltatásával kapcsolatban, mert a körülötte lévő érdeklődőket, illetve „civil fotózgókat” nem igazoltatták, az állítólagos „fokozott rendőri ellenőrzés” ellenére sem. A panaszoson és barátain kívül senki mást nem igazoltattak.

A panaszos a rendőri felszólításra személyi igazolványát – a törvényi kötelezettségnek eleget téve – átadta. A panaszos megjegyezte, hogy a személyi igazolványát a társaiéval együtt egy tömbbe gyűjtötték, ami tudomása szerint nem jogszerű. Ezek után az igazoltató rendőr egy jegyzetfüzetbe felírta a panaszos és barátai adatait, ami úgyszintén jogszerűtlen. A panaszos kérte lakcímét is a rendőr, hogy azt rögzítse a jegyzetfüzetbe. A panaszos ennek átadását megtagadta, amit a rendőr tudomásul vett, majd megkérte a panaszost, hogy várjon addig, amíg a központ visszajelez. A panaszos megérdeklődte, hogy akarnak-e vele szemben bármilyen oknál fogva szabálysértési eljárást kezdeményezni, amelyre nemleges választ kapott, majd a személyi igazolványokat visszaadták – úgy, hogy a neveket hangosan felolvasták. A panaszos véleménye szerint az igazoltatás ezen része sem volt jogszerű. Hozzátette, hogy az intézkedés végezetével, amikor ő és társai elkészöntek, a rendőrök nem voltak hajlandóak tisztelgéssel elkészönni.

A panaszos végül kifogásolta, hogy az igazoltatás végén nem kérdezték meg tőle, hogy kíván-e panasszal élni. A panaszos megjegyezte, hogy mintegy húsz percig korlátozták személyi szabadságát az igazoltatással.

A panaszos kérte a Testületet a sérelmezett intézkedés kivizsgálására.

2) A Testület 2012. május 5-én kelt tájékoztató levelében az intézkedés egyes körülményei felől érdeklődött a panaszostól. A panaszos a Testület által feltett kérdésekre jelen állásfoglalás kialakításáig nem válaszolt.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) illetékes Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjének a BRFK Hivatala vezetőjének címzett, ügyben keletkezett levele az alábbi releváns adatokat tartalmazza.

A megpanaszolt rendőri intézkedés 2012. április 22-én 15 óra 30 perc körüli időben a Budapest, ... kerület B. u. 1. szám előtti téren került foganatosításra. A rendőrkapitány

rögzítette az intézkedő rendőrök nevét és jelvéyszámát (amely számok a panaszban írtakkal megegyeztek). A panaszossal szemben egy r. százados, egy r. főtörzssászlós és egy r. főtörzsőrmester intézkedett. Az igazoltatás a helyszínparancsnok, azaz a r. százados utasítására történt.

Az említett időpontban és helyszínen a kerületi önkormányzat rendezésében „Tisza Imre” szobrának avatását tartották.

Az Országos Rendőrfőkapitány 2012. április 16-án 00 órától 2012. május 15-én 24 óráig az illegális migráció ellenőrzésére fokozott ellenőrzést rendelt el az ország teljes közigazgatási területére kiterjedően.

A rendőrkapitányság vezetője tájékoztatást nyújtott arról, hogy az ügyben video- vagy hangfelvétel, jelentés nem készült, illetve az RK lapokat megsemmisítették, szabálysértési vagy büntetőeljárás pedig nem indult.

A tájékoztató levél szerint a panaszos 2012. május 7-én a rendőrkapitánysághoz is eljuttatott egy panaszlevelet, amelyben az eljáró rendőrökkel szemben panasszal élt. A panasz kivizsgálására közigazgatási eljárás indult, ugyanakkor azt 2012. június 5-én megszüntették. A panaszos ugyanis a panasz kivizsgálása során a szabályszerű idézés ellenére a hatóság előtt nem jelent meg, magát előzetesen nem mentette ki, az ügy előadójával sem személyesen, sem telefonon, sem elektronikus levélen keresztül nem vette fel a kapcsolatot.

2) A r. százados, azaz a helyszínparancsnok jelentése a következő információkat tartalmazza.

2012. április 22-én 15 órai készenléttel az önkormányzat által szervezett gróf Tisza István bronzszobrának ünnepélyes felavatása miatt tartott rendezvénynek a rendőri biztosítását hajtotta végre.

A r. százados a rendezvény megtartása előtt felvette a kapcsolatot a rendezvény szervezőjével, valamint a rendezést végrehajtó polgárőrség vezetőjével. A rendező tájékoztatta, hogy tudomása van arról, hogy a Magyar Gárdához tartozó személyek egy csoportja akarja megzavarni a rendezvény békés jellegét.

A rendezvény megkezdése előtt egy állampolgár tájékoztatta a r. századost arról, hogy a R. utca és a T. út kereszteződésénél Magyar Gárda egyenruhát viselő személyek tartózkodnak. A bejelentést követően a helyszínre küldte a r. főtörzssászlóst és a r. főtörzsőrmestert, körzeti megbízottakat, hogy a bejelentés valódiságáról győződjenek meg és szükséges intézkedéseket folytassák le. A helyszínre érve a körzeti megbízottak arról tájékoztatták a r. századost, hogy a helyszínen valóban tartózkodnak olyan személyek, akiknek a ruházata „Magyar Gárda” ruházatára hasonlított, vagy arra lehetett abból következtetni. A következő ruházatot viselték: terepszínű nadrág, zöld póló – hátán „Magyar Gárda” felirattal, elején, a baloldalon pedig piros-fehér címerrel –, fekete színű bakancs.

A rendezőktől kapott információ alapján feltételezhető volt, hogy az igazoltatott személyek a rendezvény megzavarására érkeztek. Ezért, illetve az Országos Rendőrfőkapitány által Magyarország területére elrendelt fokozott ellenőrzésre tekintettel a panaszos és társai igazoltatására adott utasítást a r. százados az intézkedő körzeti megbízottaknak.

A r. százados ezt követően a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1)-(3) bekezdését idézte, illetve rögzítette, hogy az intézkedő rendőrök rádión keresztül tájékoztatták arról, hogy a panaszost igazoltatták, illetve, hogy a panaszos és társai a biztosítás parancsnokával kívánnak beszélni. A r. százados a helyszínre ment, majd azt Rtv. hatályos normáinak megfelelően közölte az Rtv. 20. §-ában foglalt adatokat. A r. százados ezen ponton szó szerint idézte a hivatkozott jogszabályhely 20. § (1)-(4) bekezdéseit. A r. százados a helyszínre érkezésekor tájékoztatta az intézkedés alá vont személyeket arról, hogy a fentebb megjelölt okok miatt kerül sor az igazoltatásokra, amit tudomásul vettek. A r. százados feltételezte, hogy ugyanígy tettek az intézkedést fogantató rendőrök is, mert egyébként a jelvéyszámot, valamint neveket a panaszos és társai nem tudták volna feljegyezni, illetve a helyszínen ezen irányú panaszt felé nem jeleztek. Hozzátette, hogy nem jeleztek semmilyen panaszt az intézkedéssel szemben. Az igazoltatást követően a panaszostól és társaitól elkészöntek, majd őket újukra bocsátották.

A Testület átiratával kapcsolatosan a következőket jegyezte meg a r. százados. Az eljáró rendőrök „kezdeti intézkedésénél” a r. százados nem volt jelen, de felé a panaszos és társai semmilyen panasszal nem fordultak az intézkedés kezdete miatt. Az intézkedés az igazoltatást követően befejeződött, az érintett személyeket továbbengedték.

Az intézkedés a parancsnok utasítására, illetve az azt megelőző állampolgári bejelentésre tekintettel kezdődött. Az intézkedés célját a „a fentebb leírtak közlésével” történt. A panaszosnak és társainak „mindent tisztán és világosan el lett mondva, melyet ha egy kicsit is értelmesek megértettek”.

Az igazoltatást a rendezvény vélhető megzavarása, valamint a bíróság által betiltott formaruhára hasonló ruházat indokolta, melyről alaposan lehetett következtetni, hogy ezen személyek valóban a rendezvény megzavarása miatt érkeztek a helyszínre. Az igazoltatást indokolta továbbá, hogy a ruházatuk nagymértékben hasonlított egy felosztatott egyesület formaruhájához, mely esetben a szabálysértés elkövetésének a lehetősége állt fent, amit a helyszínen kellett megvizsgálni. A r. százados ezután idézte a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 174. § a)-c) pontját, vastagon kiemelve a c) pontot.

A r. százados a lakcímkártyák elkérésére nem emlékezett, de valószínűsítette, hogy azokat az intézkedő rendőrök nem kérték el, tekintettel arra, hogy az igazoltatott személyek ezen okmányokat nem is adták át, illetve a rendezvény végén készített jelentés sem tartalmazza azt.

A fokozott ellenőrzést az Országos Rendőrfőkapitány rendelte el az ország egész területére illegális migráció miatt.

Az adatok rögzítésére a rendőrségnél rendszeresített igazoltató lapon került sor.

Az intézkedést öt fővel szemben folytatták el. „Ezen öt fő a panaszosnak a barátai voltak e vagy sem nem tudom. Azt nem közölték, hogy Ők barátok lennének, illetve kezüket sem fogták egymásnak. Ezért erre a kérdésre a megfelelő választ nem áll módomban pontosa, szakszerűen a Tisztelt Testület részére megadnom.” (Testület fontosnak tartja, hogy idézze a szóban forgó, általa megfogalmazott kérdést: „A fenti időpontban a panaszoson kívül sor került-e más személy/személyek intézkedés alá vonására? Megfelel-e az a valóságnak, hogy kizárólag a panaszossal és barátaival szemben intézkedtek?”)

Az igazolványok összegyűjtésével kapcsolatban megfogalmazott Testületi kérdésre a r. százados azt válaszolta: „Igazoltatás során az igazoltatás alá vont személyektől elkért igazolványokból kerül sor az adatok egyeztetésére az ügyelettel. Ezen adatok kerülnek bediktálásra, majd miután az ügyeletes bepötyögte a szükséges adatokat várnunk kell az eredményre ami eltart néhány percig tekintettel a rendszer nagyszerű működése miatt. A törvényes célja az volt, hogy a feladatunkat végre tudjuk hajtani és minél előbb útjára tudjuk bocsátani a tisztelt állampolgárokat, hogy ne sérelmezzék a hosszú várakozást!! Bár ezen esetben a segítség is kevés volt a Tisztelt és Nagyra becsült állampolgároknak.”

Az elhúzódó időtartam kapcsán a r. százados jelentésében előadta, hogy „az teljesen reális tekintettel a technikai eszközökre”. Hozzátette, hogy az igazoltatást körültekintően kell végrehajtani, azt nem lehet „ad-hoc módon összecsapni”. Megjegyezte: „Gondolom ez minden munkahelyen így van. A Tisztelt panaszos is amennyiben dolgozik igyekszik a munkáját tökéletesen végrehajtani.”

A r. százados nem emlékezett arra, hogy a panaszos milyen magatartást tanúsított, nem tudta, hogy az öt személy közül melyik volt a panaszos.

3) Az intézkedő r. főtörzssászlós jelentése a következő többlet információt tartalmazza.

A r. főtörzssászlós parancsnoki utasításra a tárgyi időpontban és helyszínen a Tisza István szobor avatásával kapcsolatban biztosítási feladatokat látott el, ahol emlékezete szerint a r. százados volt a helyszíni parancsnok. Az avatónnepség megkezdése előtt a téren – emlékezete szerint a Thököly út irányából – megjelent „pár” (pontos számra nem emlékezett) a Legfelsőbb Bíróság által betiltott szervezet (Magyar Gárda) egyenruhájának felső részét viselő személy. A r. főtörzssászlós arra nem emlékezett, hogy viseletek-e valamilyen egyéb más kitűzőt, jelvényt, esetlegesen zászlót, amely összetartozásukat még jobban megerősítette volna.

A fentieket látva a r. százados azonnal jelentést tett az ügyelet irányába, majd mivel tudomása szerint fokozott ellenőrzés volt elrendelve a fenti időpontban, utasítást adott a megjelölt személyek igazoltatására.

Ezt követően odamentek a fenti személyekhez, és megkezdtek az intézkedést/igazoltatást oly módon, hogy a napszaknak megfelelően köszöntek, az előírásoknak megfelelően bemutatkozta. A r. főtörzssászlós zárójelben jegyezte meg, hogy azonosítóik „jól láthatóan ki voltak helyezve”. A r. főtörzssászlós megjegyezte, hogy véleménye szerint kellőképpen beazonosíthatóak voltak. Arra, hogy szó szerint mi hangzott el az intézkedés során a r. főtörzssászlós nem emlékezett pontosan.

Az adat, illetve adatok rögzítésével kapcsolatban a r. főtörzssászlós előadta, hogy emlékezete szerint a rögzítés az előírásoknak megfelelő módon, formában illetve helyre (RK lap) történt, amely RK lapokat később megsemmisítettek.

Az igazolványokat a r. főtörzssászlós emlékezete szerint valóban egybegyűjtötték, mivel egy adott intézkedés során az igazoltatott személyeket a körözési nyilvántartáson keresztül kell leellenőrizni, Ezen „lepriorálás” el szokott húzódni – főképpen akkor, ha több személyről van szó – a nyilvántartó, illetve számítógépes rendszer hibája miatt.

A r. főörzsászlós úgy emlékezett, hogy az intézkedés alá vont személyek az általuk sérelmezett, esetlegesen elhúzódo intézkedés ellenére is részt tudtak venni az avatóünnepségen annak kezdetétől fogva, illetve az intézkedés befejeztével közölték velük, hogy mely fórumon/fórumokon élhetnek panasztételi jogukkal.

A r. főörzsászlós megjegyezte, hogy az intézkedés során az összes intézkedés alá vont személy közvetlen közelükben tartózkodott, tehát kellő halló és látótávolságon belül, továbbá a későbbiekben odajött egy fiatal hölgy (szemmel láthatóan az intézkedés alá vontakhoz tartozott), aki folyamatosan szóval tartotta őket (rendőröket). Az igazoltatottak mindvégig folyamatosan sérelmezték az intézkedés egészét, a r. főörzsászlós véleménye szerint azért, hogy kizökkentsék az intézkedőket a nyugalmaikból és ezáltal teljes egészében szakszerűtlenné és jogszerűtlenné váljon az igazoltatás.

A r. főörzsászlós végezetül megemlítette, hogy (emlékezete szerint) az intézkedés végén az ilyen esetekre előírt rendőri jelentést a r. százados megtette az ügyelet felé szóban, utóbb írásban.

4) Az intézkedő r. főörzsőrmester jelentése a r. főörzsászlós jelentésével lényegében meggyezik, ugyanakkor a Testület a jelentésből az alábbiakat mégis indokoltnak tartja ismertetni.

Oly módon kezdték meg az igazoltatást, hogy a napszaknak megfelelően köszöntek, az előírásoknak megfelelően bemutatkoztak, az azonosítóik (névtábla, jelvéyszám) pedig jól láthatóan voltak kihelyezve.

Az intézkedés során elkérték az intézkedés alá vontak személyi igazolványát, de arra nem emlékezett a r. főörzsőrmester, hogy átadták volna lakcímkártyájukat. Ezt követően az adatokat leellenőrizték az ügyeleten keresztül a számítógépes nyilvántartásban.

Az igazolványok egybegyűjtésére úgy emlékezett a r. főörzsőrmester, hogy arra sor került, és hozzátette tudomása szerint semmilyen törvény vagy rendelkezés nem tiltja azt, valamint megjegyezte, hogy a külön-külön végrehajtott igazoltatás sokkal több időt vett volna igénybe.

A r. főörzsőrmester úgy nyilatkozott, hogy elképzelhető, hogy az intézkedés 20 percig eltartott, bár arra nem emlékezett, ugyanakkor az nem a helyszínen intézkedő járőrök felelőssége, mivel az adatok ellenőrzése az ügyeleten keresztül történik, ahol számítógépes rendszer segítségével dolgoznak a kollégák. Ha egy intézkedés elhúzódik véletlenül, akkor az valószínűleg a számítógépes rendszer hibája.

Az intézkedés végezetével – mivel egyik intézkedés alá vont személy esetében sem merült fel további intézkedésre okot adó esemény – a személyeket a panasztétel lehetőségéről tájékoztatták, majd megkezdtek a rendezvény biztosítását.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette azt, hogy jogszerű volt-e a panaszos igazoltatása, adatainak rögzítése, az intézkedés alá vont személyek igazolványainak egybegyűjtése, valamint, hogy az eljáró rendőrök a szolgálati fellépés és a szükséges tájékoztatások (intézkedés oka, célja, panaszjog közlése stb.) kapcsán eleget tettek-e a jogszabályi előírásoknak. A Testület

értékelté azt is, hogy érvényesült-e az intézkedés alkalmával a részrehajlás-mentes ügyintézés követelménye.

A Testület a panaszeljárás során arra a megállapítása jutott, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosoknak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) IV. cikkében biztosított szabadsághoz, a VI. cikk szerinti személyes adatok védelméhez, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát. Úgyszintén érintette az intézkedés a XV. cikkben biztosított jogot az egyenlő bánásmódhoz és részrehajlásmentes ügyintézéshez az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként megvizsgálta a panaszos igazoltatásának és adatai rögzítésének a jogszerűségét, valamint azt, hogy sértett-e alapjogot az a körülmény, hogy az intézkedés alá vont személyek igazolványait a rendőrök egybegyűjtötték.

a) A panaszosi előadás és a rendőrségi iratok megegyeznek a tekintetben, hogy a panaszos intézkedés alá vonására, pontosabban igazoltatására egy, az önkormányzat által szervezett szobor avatási ünnepség megkezdése előtt került sor.

A rendőrség az igazoltatás indoka kapcsán két körülményt jelölt meg, egyrészről azt, hogy a rendezvény helyszínparancsnokát arról tájékoztatta a rendező, hogy a Magyar Gárdához tartozó személyek kívánják megzavarni a rendezvény békés jellegét, és egy állampolgár a rendezvény megkezdése előtt jelezte is a helyszínparancsnoknak azt, hogy a rendezvény közelében Magyar Gárda egyenruhát viselő személyek tartózkodnak. A helyszínparancsnok a bejelentetésre tekintettel két körzeti megbízottat (egy r. főtörzsszáslóst és egy r. főtörzssörmekest) küldött a helyszínre intézkedés fogantatása céljából. A helyszínre érkezve a két körzeti megbízott azt tapasztalta, hogy ott valóban a Magyar Gárda egyenruhájához hasonló ruházatot viselő személyek vannak. A r. százados a panaszos és társai ruházatát a következőképpen írta le: terepszínű nadrág, zöld póló – hátán „Magyar Gárda” felirattal, elején, a baloldalon piros-fehér címerrel – és fekete bakancs. A rendezőktől kapott információk alapján azt feltételezték, hogy az igazoltatott személyek a rendezvény megzavarására érkeztek. Itt kell rögzíteni azt is, hogy a r. százados – vélhetően az igazoltatás alátámasztása okán – idézte szó szerinti az Rtv. 29. § (1)-(3) bekezdését. Másrészről a r. százados jelentésében hivatkozott az igazoltatás alapjaként az Országos Rendőrfőkapitány által – az illegális migráció miatt – Magyarország teljes területére elrendelt fokozott ellenőrzésre.

Szükséges arra is kitérni, hogy az igazoltatást végrehajtó rendőrök jelentései, valamint a helyszínparancsnok jelentése szerint is, a r. százados (azaz a helyszínparancsnok) utasítása alapján vonták intézkedés alá, illetve igazoltatták a panaszost és társait.

A r. százados továbbá az igazoltatás szükségessége kapcsán – a rendezvény vélhető megzavarásán és az állampolgári bejelentésén túl – kitért arra is, hogy a bíróság által betiltott formaruhához hasonló ruházatból alappal lehetett következtetni arra, hogy a rendezvény megzavarására érkeztek a helyszínre az intézkedés alá vont személyek. Mivel a fent leírt ruházat nagymértékben hasonlított a felosztatott egyesület formaruhájához, ezért fennállt a szabálysértés elkövetésének a lehetősége, amit a helyszínen meg kellett vizsgálni.

Látható tehát, hogy a rendőrség az igazoltatás jogalapjaként egyrészről az Rtv. 29. § (1) bekezdését, másrészről az Rtv. 30. §-át, azaz a fokozott ellenőrzést jelölte meg. A panaszos előadása szerint az intézkedő rendőr csak külön kérése alapján közölte vele a fokozott ellenőrzés tényét, mint az igazoltatás jogalapját. A Testület azon kérdéseire, hogy pontosan mit közöltek a panaszossal az intézkedés kezdetén, illetve, hogy hogyan, mikor és milyen tartalommal jelölték meg az intézkedés okát és célját, az intézkedő rendőrök jelentései információt nem tartalmaznak, ugyanakkor a helyszínparancsnok jelentésében rögzítette, hogy – amikor a helyszínre érkezett – tájékoztatta az intézkedés alá vont személyeket a fentebb megjelölt okokról.

A rendőrség által hivatkozott, az intézkedést úgyszintén megalapozó, az ország teljes közigazgatási területére kiterjedő fokozott ellenőrzéssel kapcsolatban itt szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy annak oka és célja az illegális migráció, illetve annak kiszűrése volt. Nyilvánvaló tehát, hogy a fokozott ellenőrzés indoka és célja egyáltalán nem hozható összefüggésbe a gróf Tisza István szobrának ünnepélyes felavatása céljából az önkormányzat által szervezett rendezvénnyel. A Testület álláspontja szerint az intézkedést a panaszos magatartása – illetve a rendőrség által vélelmezett későbbi rendzavarása –, valamint az általa viselt ruházat alapozta meg, és ennek okán a Testület az igazoltatás jogszerűségét az Rtv. 29. §-a alapján, és nem a fokozott ellenőrzésre tekintettel vizsgálta meg.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése tartalmazza az igazoltatás alapjául szolgáló indokokat. Ezen bekezdés a) pontja kimondja, hogy rendőr a feladata ellátása során „igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani”. Ugyanezen bekezdés b) pontja szerint mindezen túl az intézkedő rendőr a feladata ellátása során „az igazoltatott személyt – annak választása szerint – lakcímének, tartózkodási helyének a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel”.

A panaszos ruházata miatt a rendőrség álláspontja szerint felmerülhetett a szabálysértés elkövetésének a gyanúja. A Szabs. tv. 174. § c) pontja a következőket mondja ki: aki „nyilvános rendezvényen a bíróság által felosztatott egyesület egyenruháját vagy formaruháját viseli, továbbá aki nyilvános rendezvényen olyan egyenruhát vagy formaruhát visel, amelyről - annak jellegzetes tulajdonságai miatt - bíróság által felosztatott egyesület egyenruhája, formaruhája ismerhető fel, szabálysértést követ el.”

A bírói gyakorlat nem egységes a felosztatott társadalmi szervezet tevékenységben való részvétel szabálysértésének jogi megítélése tekintetében. A Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.738/2009/7. számú, 2009. július 2-án kihirdetett másodfokú, jogerős ítéletében rögzíti, hogy a felosztatott szervezethez tartozás kellékei, jellemzői a zárt alakzatban vonulás, a vezényszavak használata, az egyenruha viselése, az elhangzó beszédek tartalma és a zászlók, transzparenszek jelenléte. A másodfokú ítélet 20. oldalán a bíróság kifejti, hogy ezen elemek is részei voltak annak a tevékenységnek, amely a társadalom tagjaiban – az összes körülményt együtt értékelve, de nem feltétlenül a felsorolt elemeket együttesen megjelenítve – félelmet, riadalmat, megbotránkozást keltett és amely (többek között) jelentős szerepet játszott a szervezet társadalomellenessé nyilvánításában és megszüntetésében.

A Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság 2011. decemberében egy szabálysértési ügyben hozott végzésében kimondta, hogy „A Magyar Gárda tevékenységét betiltó bírósági határozat nem pusztán a paramilitáris jelleget – amit egyébként önmagában sem az egyenruha, sem az alakzat-tartás, sem azok együttesen nem merítenek ki – tekintette határozata alapjának, hanem a fentiek szerint jelen esetben meg sem valósult »vonulásoknak«, azok helyszínválasztásának, az ott elhangzott beszédek tartalmának, sőt általában a problémafelvetés egyoldalúságának és annak a célzott közösség által való el nem kerülhetőségének együttes, kumulatív összhatását.”

A vizsgált esetben a Testület feladata annak megítélése volt a fentiek fényében, hogy a panasz tárgyául szolgáló ügyben a szabálysértés elkövetésének a rendőrségi fellépéshez szükséges fokú gyanúját a körülmények megalapozták-e. Amennyiben igen, úgy – a rendőrség intézkedési kötelezettsége alapján – a panaszossal szembeni igazoltatást, mint a legenyhébb intézkedési lehetőséget, jogszerűnek kell-e tekinteni.

A Testület utal azon gyakorlatára, miszerint hasonló esetekben, ahogy jelen ügyben is azt szükséges vizsgálni – anélkül, hogy a szabálysértés megvalósulásának tárgyában a Testület állást foglalna –, hogy a szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanú fennállt-e. Abban az esetben ugyanis, ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény alapvető értékelését akkor, amikor a rendőrség jogalapként szabálysértés gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata kiüresedne. Ebben a körben a Testület az alábbiakat rögzíti.

A rendőrségi adatok szerint olyan információk birtokában volt a tárgyi rendezvénnel kapcsolatban, hogy azt a Magyar Gárdához tartozó személyek egy csoportja meg kívánja zavarni, illetve egy állampolgár a helyszínparancsnokot – még a rendezvény kezdete előtt – arról tájékoztatta, hogy ilyen egyenruhát viselő személyek tartózkodnak egy, a rendezvény helyszínéhez közeli kereszteződésben. A helyszínparancsnok utasítására a szóban forgó kereszteződésben megjelent intézkedő két körzeti megbízott valóban azt tapasztalta, hogy a társaság ruházata hasonlít a feloszlatott egyesület egyenruhájához. A rendőrség a következőképpen jellemezte a panaszos és társai ruházatát: terepszínű nadrág, zöld póló – hátán „Magyar Gárda” felirattal, elején, a baloldalon pedig piros-fehér címerrel –, fekete bakancs.

A Testület megítélése szerint a rendőrség által megjelölt körülmények alapján fennállhatott a szabálysértés elkövetésének a gyanúja, illetve szükségessé vált annak a vizsgálata, hogy a panaszos és társai magatartása kimerít-e a fenti szabálysértés tényállását, ezért az Rtv. 29. §-ra tekintettel, illetve jogalap alapján a panaszos igazoltatása jogszerűnek tekinthető. A panaszos Testületi megkeresése ellenére nem egészítette ki panaszát, ami a rendőrségi információk cáfolatát jelenthette volna a ruházat, illetve magatartás kapcsán.

A Testület megállapította, hogy a panaszos igazoltatására a kellő jogalap és indok birtokában került sor, ennek okán pedig nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. A Testület hozzáteszi, hogy az intézkedés 20 perces időtartamát – figyelemmel az Rtv. 15. §-ben előírt arányossági mércére – nem tartotta eltúlzottnak, tekintve, hogy két rendőr igazoltatott öt személyt, amelynek során az ügyeleten keresztül a jogszabályi előírás szerinti nyilvántartásokból az adatok ellenőrzése is megtörtént, ennek okán a feltartóztatás a szükséges ideig tartott, így nem sérült a panaszos személyi szabadsága.

b) A panaszos kifogásolta, hogy adatait egy jegyzetfüzetbe írta fel az intézkedő rendőr.

Az adatrögzítéssel kapcsolatosan az Rtv. 29. § (3) bekezdése kimondja: „Ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják, az igazoltatás során rögzíteni kell az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, az igazoltatás helyét, idejét és okát, valamint – az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott felkérés teljesítése esetén – az igazoltatott személy lakóhelyét, tartózkodási helyét.”

Az intézkedő rendőrök jelentése szerint az adatok rögzítésére az előírásoknak megfelelő módon, formában illetve és helyre (RK lap) történt.

A Testület álláspontja szerint a panaszos adatainak rögzítésére jogszerűen került sor, tekintettel arra, hogy felmerülhetett a helyszínen a további intézkedés, esetlegesen eljárás szükségessége a panaszossal szemben. Az azonban nem egyértelmű, hogy milyen módon, illetve, hogy hova rögzítették a panaszos adatait. Szemben ugyanis a rendőri állítással, miszerint a rendszeresített RK lapokra történt az adatrögzítés, a panaszos arról számolt be, hogy egy jegyzetfüzetbe írták fel a személyes adatait, ami nyilvánvalóan aggályos lehet adatvédelmi szempontból. A rendőrség az RK lapokat nem tudta továbbítani a Testületnek, hivatkozással arra, hogy a jogszabályi előírások szerinti határidőben azokat megsemmisítették.

A fentiek ismeretében a Testület úgy foglalt állást, hogy magára az adatrögzítésre a megfelelő jogalappal és indokkal került sor, ezért az adatrögzítés ténye kapcsán nem sérült a személyes adatok védelméhez való joga. Ugyanakkor az adatrögzítés módja kérdésében – két fél állítása között meghúzódó ellentét okán – az a személyes adatok védelmének sérelme nem volt megállapítható.

c) A panaszos kifogásolta, hogy személyi igazolványát egybegyűjtötték társai személyes irataival, ami véleménye szerint úgyszintén jogszerűtlen lépés volt a rendőrség részéről.

A rendőrségi dokumentumok nem cáfolták azt a körülményt, hogy az intézkedés alá vont személyek igazolványai egybe lettek gyűjtve. Az iratok egybegyűjtését az intézkedő r. főtörzsszázalós a körözési nyilvántartásban való adatellenőrzéssel indokolta. Az intézkedő r. főtörzsszermester pedig utalt arra, hogy tudomása szerint semmilyen törvény nem tiltja az iratok egybegyűjtését, illetve kifejezésre juttatta azon véleményét is, hogy a külön-külön végrehajtott igazoltatások több időt vettek volna igénybe.

Szükséges a rendőrségi iratokban hivatkozott kötelezettséggel kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket ismertetni. A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 25. § (1) bekezdésének utolsó mondata kimondja: „Az intézkedés során minden esetben ellenőrizni kell az igazoltatott személy és a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS), a körözési információs rendszerben, valamint - szükség szerint - a személyi adat- és lakcím nyilvántartásban vagy az okmány-nyilvántartásban.”

Elfogadva a rendőrség hivatkozását, továbbá az idézett jogszabályhelyre tekintettel is, valamint mert az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat az igazoltatás kapcsán a jogalappal és az egyéb járulékos feladatokkal összefüggésben tartalmaz csak előírást, így a Testület álláspontja

szerint amennyiben az alkalmazott mód – a vizsgált esetben a körözési rendszerekben való adatellenőrzés és az igazoltatások mihamarabbi befejezése céljából a személyi igazolványok egybegyűjtése – nem ütközik a tételes joggal – ideértve az arányosság követelményét is –, annyiban nem sérül a tisztességes eljáráshoz való jog, **így a konkrét ügyben a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.**

2) A panaszos kifogásolta, hogy az intézkedő rendőrök nem tartották be a szolgálati fellépésre vonatkozó rendelkezéseket, illetve, hogy nem kapott tájékoztatást az intézkedéssel szembeni panasz lehetőségekről.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Ezeknek a rendelkezéseknek a Testület garanciális jelentőséget tulajdonít, hiszen az így kapott tájékoztatás alapján kerül az intézkedés alá vont személy olyan helyzetbe, hogy képes legyen megítélni a rendőri fellépés jogszerűségét, és megfelelően tudjon élni a panaszhoz és a jogorvoslathoz való jogával.

A Testület az azonosítással kapcsolatosan, a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök birtokában, nem tudta feloldani teljes mértékben az ellentmondást a panaszosi állítás és a rendőri válasz között. A panaszos szerint ugyanis az intézkedő rendőrök nevüket, rendfokozatukat nem közölték, illetve köszönéskor nem tisztelegtek. Ezzel szemben az intézkedést kezdeményező két rendőr cáfolta a panaszos állítását, azaz jelentéseik szerint ők a napszaknak megfelelően köszöntek, bemutatkoztak, az azonosítóik pedig jól láthatóan volt elhelyezve ruházatukon. Az igazoltatás indoka és célja közlésével összefüggésben az intézkedő r. főtörzszászlós és r. törzssőrmester jelentései nem tartalmaznak érdemi információt (az intézkedő rendőrök nem emlékeztek arra, hogy mi hangzott el az intézkedés során), ugyanakkor a helyszínparancsnok jelentésében rögzítette, hogy az intézkedést a fentiekben hivatkozott szabálysértések gyanújával (feloszlattott társadalmi szervezet formaruhájához hasonló öltözet) és a fokozott ellenőrzéssel indokolta, valamint azt vélte, hogy az intézkedést kezdeményező rendőrök ugyanezt tették. A panaszbeadvány szerint miután a

panaszos többször megkérte az intézkedő rendőröket, hogy közöljék vele az intézkedés indokát, azt mondták neki, hogy fokozott ellenőrzés van hatályban.

A Testület tekintettel arra, hogy a panaszos kifejezetten a két intézkedést kezdeményező rendőr szolgálati fellépéssel kapcsolatosan sérelmezett mulasztást, ezért elsősorban az ő szolgálati fellépésüket értékelte a Testület.

A Testület véleménye szerint – és erre az eljáró rendőrök sem hivatkoztak – a tárgyi intézkedés alkalmával nem merült fel olyan körülmény, ami alapján az intézkedő rendőröknek arra kellett következtetniük, hogy a szolgálati fellépéssel kapcsolatos kötelezettségek intézkedés kezdetén történő teljesítése az intézkedést lehetetlenné tenné, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyeztetné.

A Testület – a rendőri jelentések alapján is – hiányosságokat fedetett fel az intézkedés kezdetén elhangzott tájékoztatások kapcsán. A két intézkedő rendőr jelentése mindössze arról szól, hogy az intézkedést köszönéssel és bemutatkozással kezdték meg, azaz – e tekintetben a panaszosi állítással megegyezően – nem került sor a rendfokozat és az azonosító szám közlésére, valamint a tisztelgésre. Az utóbbi adatot a Szolgálati Szabályzat szerint akkor is közölni kell, ha az intézkedő rendőr – vélhetően névtáblával és azonosító számmal ellátott – egyenruhában foganasít intézkedést. A rendőri jelentések arról sem számoltak be, hogy az intézkedés ténye és célja kapcsán miről tájékoztatták a panaszost. Az intézkedő rendőrök ugyanakkor – szemben a panaszosi állítással – úgy nyilatkoztak, hogy a panasztétel lehetőségéről kioktatták a panaszost.

A fentiek alapján a Testület a szolgálati fellépés egy része vonatkozásában (név közlése) nem tudta feloldani az ellentmondást, ezért nem volt megállapítható a tisztességes eljárás sérelme, ahogy a panaszjogról való tájékoztatás kérdésében sem. Ugyanakkor a tisztelgés, a rendfokozat és az azonosító szám közlésének elmulasztása miatt, továbbá az igazoltatás ténye és célja megfelelő megjelölésének elmaradása okán egyértelműen megállapítható a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme, amin az sem változtat, hogy az igazoltatás helyszínére később megérkező helyszínparancsnok a panaszos állításaival ellentétesen nyilatkozott.

3) A Testület végül azon kérdést vizsgálta meg, hogy az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített a részrehajlásmentes ügyintézés követelményének megfelelt-e az intézkedés.

A részrehajlás-mentes intézkedés követelményét az Rtv. 13. § (2) bekezdése rögzíti, amely szerint „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”. A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves). Ezen kötelezettség sérelmét alapozza meg, ha az eljáró rendőr az intézkedés kötelezettség lehetőségét kihasználva, azt az eljárás alá vont személlyel szembeni ellenszenve kifejezésére alkalmazza.

A rendőrt megillető törvényes jogosítványok esetleges részrehajló alkalmazását a Testületnek a fenti rendelkezésen kívül azért is vizsgálnia kell, mert az Rtv. 92. §-a szerint a Testület az alapjogsérelem megállapításáról dönt, ebbe a körbe pedig az Alaptörvény XV. cikkének (1) és

(2) bekezdésében előírt megkülönböztetési tilalom is beletartozik, azaz hogy a rendőrség jogtalan megkülönböztetés nélkül éljen a rendelkezésére álló jogszabályi felhatalmazásokkal.

Noha az intézkedő rendőrök jelentései a kérdést illetően adatot nem tartalmaznak, valamint a r. százados is elfogadhatatlan és minősíthetetlen módon (Misperint intézkedést öt fővel szemben folytatták el. „Ezen öt fő a panaszosnak a barátai voltak e vagy sem nem tudom. Azt nem közölték, hogy Ők barátok lennének, illetve kezüket sem fogták egymásnak. Ezért erre a kérdésre a megfelelő választ nem áll módomban pontosa, szakszerűen a Tisztel Testület részére megadnom.”) nyújtott tájékoztatást, a Testület mégis megkísérelte állásfoglalását az alábbi körülmények alapján kialakítani.

Tényként rögzítendő az, hogy a panaszos igazoltatását a szabálysértés gyanújára tekintettel jogszerűnek tartotta a Testület. A rendőrségi dokumentumok szerint öt személlyel szemben intézkedtek, arra utaló adat nem olvasható ki a rendőri jelentésekből, hogy más személlyel vagy személyekkel szemben felmerült volna az igazoltatáshoz szükséges valamely jogszabályi feltétel, indok. Szükséges azt is megjegyezni, hogy maga a panaszos sem jelölt meg olyan körülményt, amely a másokkal szembeni intézkedést megalapozta volna.

Mindezekre tekintettel a Testület megállapítása szerint a rendőri fellépés nem sértette az Rtv. 13. § (2) bekezdésben rögzített részrehajlás-mentesség és az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdésében biztosított egyenlő bánásmód követelményét.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben az egyes kifogások, így maga az igazoltatás és annak időtartama, az adatok rögzítésének ténye, a személyi igazolványok egybegyűjtése, valamint a részrehajlás-mentesség kapcsán a Testület álláspontja szerint nem történt alapjogsérelem. Az azonosítás azon részével kapcsolatban, hogy az intézkedő rendőrök közölték-e az intézkedés kezdetén a nevüket vagy sem, valamint, hogy tájékoztatták-e a panaszost a panasztétel jogszabály adta lehetőségről – az ellenmondó bizonyítékok okán – a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható; viszont megállapítható volt ugyanezen alapjog csekély fokú sérelme a szolgálati fellépéssel összefüggésben megtapasztalt egyéb hiányosságok okán. Minderre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2012. december 19.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET